
ŹRÓDŁA / SOURCES / QUELLEN

Jerzy Przeracki

Towarzystwo Naukowe im, Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, Polska
wydawnictwomarmia@poczta.fm

Lepnerowie – rodzina lekarzy warmińskich rodem z Królewca

The Lepners – a family of Warmian doctors from Königsberg

Die Lepners – eine ermländische Arztfamilie aus Königsberg

Słowa kluczowe: Franciszek Jerzy Lepner, Andrzej Stanisław Lepner, medycyna na Warmii, Lepnerowie: rodzina lekarzy pochodząca z Królewca, Jan Chrystian Lepner

Keywords: Franciszek Jerzy Lepner, Andrzej Stanisław Lepner, medicine in Warmia, the Lepners: a family of doctors from Königsberg, Jan Chrystian Lepner

Schlüsselwörter: Franciszek Jerzy Lepner, Andrzej Stanisław Lepner, Medizin im Ermland, Lepners: eine ursprünglich aus Königsberg stammende Arztfamilie, Jan Chrystian Lepner

STRESZCZENIE

W artykule zostały przedstawione losy członków rodziny lekarskiej Lepnerów. Jej pierwszy przedstawiciel Jan Chrystian wywodził się z Królewca, a po zmianie wyznania z luterańskiego na katolickie przybył w końcu XVII stulecia na Warmię, osiedlając się w Braniewie. Niebawem przeniósł się do Fromborka i został lekarzem kanoników tamtejszej kapituły katedralnej. Syn Jana Chrystiana, Andrzej Stanisław, absolwent medycyny Uniwersytetu w Lipsku i doktor medycyny, związał swoje życie z Lidzbarkiem Warmińskim. Z kolei jego syn, Franciszek Jerzy, absolwent medycyny Uniwersytetu Królewieckiego, miał być następcą Andrzeja Stanisława jako lekarz w stolicy Warmii, niestety zmarł w bardzo młodym wieku, co było wielkim ciosem dla ojca. Wskutek tego tragicznego wydarzenia tradycja dziedziczenia zawodu medycznego w rodzinie Lepnerów została przerwana. Autor zaprezentował także sylwetki braniewskich lekarzy miejskich, następców Jana Chrystiana Lepnera na tym stanowisku, do 1772 roku.

ABSTRACT

This article presents the fate of members of the Lepner medical family. Its first representative, Jan Chrystian, came from Königsberg, and after changing his religion from Lutheran to Catholic, he

arrived in Warmia at the end of the 17th century, settling in Braniewo. He soon moved to Frombork and became a physician to the canons of the local cathedral chapter. Jan Chrystian's son, Andrzej Stanisław, a medical graduate of the University of Leipzig and a doctor of medicine, associated his life with Lidzbark Warmiński. In turn, his son, Franciszek Jerzy, a medical graduate of the University of Königsberg, was to succeed Andrzej Stanisław as a doctor in the Warmian capital; unfortunately, he died at a very young age, which was a great blow to his father. As a result of this tragic event, the tradition of inheriting the medical profession in the Lepner family was broken. The author also presented profiles of Braniewo city doctors, successors of Jan Chrystian Lepner in this position, until 1772.

ZUSAMMENFASSUNG

In diesem Artikel wird das Schicksal von Mitgliedern der Ärztefamilie Lepner vorgestellt. Ihr erster Vertreter, Jan Chrystian, stammte aus Königsberg und kam, nachdem er vom lutherischen zum katholischen Glauben übergetreten war, Ende des 17. Jahrhunderts nach Ermland und ließ sich in Braniewo nieder. Schon bald zog er nach Frombork und wurde Arzt der Domherren des dortigen Domkapitels. Der Sohn von Jan Chrystian, Andrzej Stanisław, Absolvent der Universität Leipzig und Doktor der Medizin, verband sein Leben mit Heilsberg. Sein Sohn Franciszek Jerzy, der an der Universität Königsberg Medizin studiert hatte, sollte die Nachfolge von Andrzej Stanisław als Arzt in der ermländischen Hauptstadt antreten, doch leider starb er sehr jung, was für seinen Vater ein schwerer Schlag war. Infolge dieses tragischen Ereignisses wurde die Tradition der Vererbung des Arztberufs in der Familie Lepner gebrochen. Der Autor stellte auch Profile der Stadtärzte von Braniewo vor, die bis 1772 Nachfolger von Jan Chrystian Lepner in diesem Amt waren.

Rodzina Lepnerów zaznaczyła się w historii Warmii kilkoma wybitnymi medykami, którzy swoje wykształcenie zdobywali na najlepszych uniwersytetach ówczesnej Europy: Lejdzie, Halle czy Królewcu. Swoją praktykę lekarską prowadzili oni głównie w Braniewie, Fromborku i Lidzbarku. Dzięki fromborskim i braniewskim księgom metrykalnym z zasobów Archiwum Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie możliwe było ustalenie losów przedstawicieli tej rodziny, zawieranych przez nich związków i dzieci z tych małżeństw, czy wreszcie obecności medyków i ich żon na uroczystościach rodzinnych krewnych i przyjaciół w charakterze chrzestnych i świadków na ślubach.

Znaną postacią Lidzbarka Warmińskiego (Heilsberg) w drugiej połowie XVIII w. był doktor medycyny Andreas Stanislaus Lepner. Jego przodkowie wywodzili się z Królewca¹, skąd – po zmianie wyznania luterańskiego na katolickie – przeprowadzili się w 1694 r. do warmińskiego Braniewa. Tutaj, jego ojciec, Joannes Christian Lepner, objął stanowisko lekarza miejskiego². Z Braniewa zapewne na przełomie 1698/1699 r. rodzina przeniosła się do Fromborka, co miało związek z objęciem przez Joannesa Christiana Lepnera posady lekarza kapituły warmińskiej. Z czasem Andreas Stanislaus Lepner zamienił miejsce swojego urodzenia – Frombork na Lidzbark Warmiński.

¹ *Bibliotheca Warmiensis oder Literaturgeschichte des Bisthums Ermland*, hrsg. von F. Hipler, Bd. I: *Abriss der ermländischen Literaturgeschichte nebst dem Spicilegium Copernicanum*, Braunsberg und Leipzig 1872, s. 217: „Von den Medicinern wurden katholisch: Professor Christian Lepner aus Königsberg (1694) und Dr. Johann Heinrich Pausing aus Preussisch Eylau, der als Kamaldulensermonch im Jahre 1724 starb”.

² *Ibidem*, s. 218: „[...] Lepner als Stadtarzt von Braunsberg [...]”.

*

Jak wspomniano, w 1694 r. Rada Starego Miasta Braniewa zatrudniła lekarza miejskiego Jana Chrystiana Lepnera, który ukończył studia medyczne na Uniwersytecie w Lejdzie. Do tamtejszej metryki uniwersyteckiej 1 września 1692 r. został wpisany: „Christianus Lepner, Regiomonto-Borussus, 23[annorum], M[edicina]”³. Z tej zapiski wynika, że był on z rocznika 1669.

W Braniewie doktor J.Ch. Lepner otrzymał wynagrodzenie w wysokości 150 guldenów/florenów, 15 fur drewna opałowego i wolne mieszkanie. Myślą przewodnią Rady miejskiej było zapewnienie mieszkańcom miasta opieki medycznej, żeby w tym celu nie musieli nadal jeździć do Elbląga i Królewca („[...] damit die Bürger nicht ferner nach Elbing und Königsberg reisen mussten”)⁴. W dniu 20 lipca 1697 r. doktor Lepner złożył rezygnację z pełnionej funkcji, zapewne zgadzając się pełnić swoje obowiązki do czasu znalezienia przez Radę miejską następcy⁵. W 1698 r. zwoleńił się stanowisko lekarza kapituły fromborskiej w związku ze śmiercią doktora Łukasza Andrzeja Klingera⁶ i na przełomie 1698/1699 r. doktor Lepner przeprowadził się wraz z rodziną do Fromborka, obejmując wspomnianą posesję.

Jego następcą został w 1699 r. doktor Jan Benedykt Fischer, rodowity braniewianin, rajca w latach 1697–1712, od 1700 r. burmistrz Starego Miasta Braniewa. Został ochrzczony 11 marca 1650 r.⁷ i to zapewne jego dotyczy wpis do metryki gimnazjum reszelskiego z 1667 r.: „Joannes Fischer”⁸. Po ukończeniu tejże szkoły Fischer kontynuował edukację na poziomie średnim w Warszawie i studia medyczne

³ *Studenten aus Ost- und Westpreußen an ausserpreussischen Universitäten vor 1815*. Anhand der gedruckten Matrikeln bearb. und hrsg. von H. Kenkel, Hamburg 1981, s. 434. Można tu dodać, że 31 III 1704 r. na Wydział Prawa Uniwersytetu w Halle an der Salle został wpisany: Lepner Gothofredus, Regiom[ontanus], Borussus, Jur[a]. Być może był on spokrewniony z ww. medykiem (ibidem, s. 83)..

⁴ *Bibliotheca Warmiensis...*, s. 285.

⁵ Archiwum Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie (dalej: AAWO), Archiwa miejskie (dalej: Am), Braniewo Magistrat 39, k. 180v.

⁶ *Bibliotheca Warmiensis...*, s. 284, przyp. 54; „Pastoralblatt für die Diöcese Ermland”, Jhg. 13, 1881, Nr 5, Inscriptionum sepulcralium in Ecclesia Cathedralis Warmiensis Centuria, s. 57: [Nr] 84. D.O.M. Lucas Andreas Klinger. Ven[erabilis] Capituli Varm[iensis] medicus [...]. Obiit A[nn]o D[omi]ni 1698, aetatis suae 67.

Łukasz Andrzej Klinger urodził się w Olsztynie w 1631 r., a ok. 1650 r. został studentem Uniwersytetu Krakowskiego, na którym uzyskał doktorat sztuk wyzwolonych – zob. T. Oracki, *Studenci i profesorowie z Prus Krzyżackich, Książęcych i Warmii na Uniwersytecie Krakowskim od XIV do XVIII wieku (Diecezje: pomezkańska, sambijska i warmińska)*, Gdańsk 2018, Nr 562, s. 229.

⁷ AAWO, Archiwa parafialne (dalej: Ap), Braniewo E 59, k. 104: „[Parentes] Bartholomaeus Fischer et Anna [uxor]. [Infans] Benedictus. Ta zapiska dotyczy niewątpliwie przyszłego lekarza-burmistrza, ponieważ w kulturze krajów niemieckojęzycznych nie tylko w czasach nowożytnych istotniejsze było drugie posiadane imię, a rzeczony braniewianin nosił imiona Joannes Benedictus (zresztą w latach 1635–1665 nie nadano tego imienia żadnemu braniewskiemu noworodkowi). Przed Benedictusem małżonkowie Bartholomaeus Fischer i Anna ochrztili dwoje dzieci: 23 III 1646 – Joannesa, a 7 XI 1647 – Elisabethę (ibidem, k. 83v i 92v).

⁸ *Die Schüler des Rösseler Gymnasiums nach dem Album der marianischen Kongregation. Erster Teil: 1631–1748*, hrsg. von G. Lühr, Braunsberg 1904, s. 70, nr 480 (do gimnazjum reszelskiego, szczególnie na początku jego działalności, przybywali uczniowie nieco lub dużo starsi niż do gimnazjum braniewskiego).

w Paryżu⁹. Najpewniej w 1695 r. ożenił się z Barbarą Konstancją (braniewska księga małżeństw z lat 1630–1699 zaginęła), z którą w latach 1696–1704 ochrzcił siedmioro dzieci (trzy córki i czterech synów). Jan Benedykt Fischer zmarł przed 30 czerwca 1712 r. (data pogrzebu)¹⁰.

Kolejnym medykiem miejskim został mianowany 17 grudnia 1725 r. Jan Gabriel Schwang, również rodowity braniewianin¹¹. Został on ochrzczony 1 stycznia 1694 r.¹², a 1 września 1702 r. w wieku – jak podano z ponad rocznym naddatkiem – dziesięciu lat, zapisał się do gimnazjum braniewskiego¹³. Wydaje się, że studia medyczne odbył na Uniwersytecie w Halle an der Saale. Tamtejsza metryka uczelniciana zawiera bowiem wpis z 17 października 1724 r.: „Gabriel Schwangi, Borussus Brunsberg[ensis], Theol[ogia]”¹⁴. Można domniemywać, że teologia była drugim fakultetem studiów tego braniewianina, pierwszym zaś była bez wątpienia medycyna. W dniu 19 stycznia 1728 r. J.G. Schwang ożenił się w Królewcu z Elżbietą Poinchewal, córką śp. Jana, obywatela Królewca¹⁵. W Braniewie Schwang otrzymał wynagrodzenie w wysokości 60 guldenów/florenów, trzy ćwiertnie drewna opałowego, a ponadto jego matkę zwolniono z kontrybucji i należności na rzecz miasta¹⁶. W latach 1730–1737 był członkiem Rady miejskiej, z czym wiązały się różne przywileje i udogodnienia. Wiosną 1737 r. kapituła fromborska – podobnie jak Jana Chrystiana Lepnera – także jego skusiła stanowiskiem medyka kanoników warmińskich. Biskup Krzysztof Andrzej Jan Szembek wyraził 6 kwietnia 1737 r. zgodę na dobrowolną rezygnację Schwanga z urzędu rajcy braniewskiego i jego przejście do Fromborka¹⁷. Jan Gabriel Schwang zmarł we Fromborku w wieku – jak podano w księdze zmarłych – 78 lat (faktycznie przeżył 77 lat) i pochowano go w kościele pw. św. Mikołaja 4 marca 1771 r.¹⁸

⁹ *Bibliotheca Warmiensis...*, s. 285.

¹⁰ AAWO, Ap, Braniewo E 86, k. 22v: „Sp[ec]t[ab]l[ilis] D[omi]nus Joannes Fischer Proconsul, ad Templum [sepultus]”. O J.J. Fischerze i kolejnych braniewskich lekarzach miejskich-rajcach – zob. D. Bogdan, J. Przeracki, *Urządnicy Starego i Nowego Miasta Braniewa do 1772 roku*, Olsztyn 2018, passim.

¹¹ AAWO, Am, Braniewo Magistrat 43, k. 135: „H[err] Doctor Medicinae Johan Gabriel Schwang wird Stadt Physikus”.

¹² AAWO, Ap, Braniewo E 60, k. 171v: „[Parentes] Michael Schwang, Dorothea [uxor]. [Infans] Joannes Gabriel.

¹³ *Die Schüler des Braunsberger Gymnasiums von 1694 bis 1776 nach dem Album Scholasticum Brunsbergense*, hrsg. von G. Lühr, Braunsberg 1932, s. 36, nr 657: „Schwang Joa[nnes] Gabr[iel], an[norum] 10, Bruns[ergensis], par[entes] Mich[ael], Dor[othea], inf[ima]”.

¹⁴ *Studenten aus Ost- und Westpreussen...*, s. 82.

¹⁵ AAWO, Ap, Braniewo E 77, k. 78: „Excellenz D[omi]nus Joannes Gabriel Schwang medicinae doctor et V[irgo] Elisabetha Nobilis D[omi]ni p[iae] d[efuncti] Joannis Poinchewal civis Regiomontani filia”.

¹⁶ *Bibliotheca Warmiensis...*, s. 285.

¹⁷ AAWO, Archiwum Biskupie (dalej: AB), A 31, k. 377v-378, 6 IV 1737 r.

¹⁸ AAWO, Ap, Frombork E 177, k. 32v: „Exel[ssimus] D[omi]nus Joannes Gabriel Schwang medicus an[norum] 78”. Już 15 III 1771 r. pochowano w teże świątyni żonę Schwanga: „Elisabeth p[iae] d[efuncti] Exel[ssimi] D[omi]ni Joannis Gabrielis Schwang medici consors an[norum] 68” (ibidem). Zmarli małżonkowie osierocili trzy córki, którym – ze względu na dobra pozostawione przez rodziców w Starym Mieście Braniewie – Rada braniewska przydzieliła kuratora w osobie rajcy Michaela Schorna (AAWO, Am, Braniewo 45, k. 267v).

W 1747 r. rajcą i lekarzem miejskim został w Braniewie kolejny syn tego miasta, Jan Józef Kaempff, który w Radzie zasiadał do 1772 r., a od 1762 r. był burmistrzem; przy przyjęciu do Rady musiał przyrzec, że nie będzie umniejszał rangi starych rajców ze względu na swój stopień akademicki¹⁹. Został ochrzczony 24 czerwca 1715 r. jako syn aptekarza (rajcy w latach 1718–1736) Andrzeja i Elżbiety²⁰. W 1722 r. w wieku siedmiu lat zapisał się do gimnazjum braniewskiego²¹. Studia medyczne odbył w Lipsku i Erfurcie. Do albumu Uniwersytetu Lipskiego wpisał się 8 grudnia 1740 r.²² Burmistrz doktor medycyny Jan Józef Kaempff zmarł przed 15 lipca 1774 r. (data pogrzebu) w wieku 69 lat²³.

Pierwszym urodzonym na Warmii doktorem medycyny promowanym na Uniwersytecie Królewieckim był Antoni Lüdich, następca Jana Gabriela Schwanga na stanowisku lekarza kapituły fromborskiej. Na przełomie XVIII/XIX w. na Wydziale Medycznym Albertyny byli również promowani: lekarz Johannes Reinhold z Braniewa (1766), farmaceuta Anton Gehrmann z Reszła (1801) oraz chirurdzy Friedrich Eckart z Lidzbarka Warmińskiego i Jakob Kuhn z Braniewa (1816)²⁴.

*

Jan Chrystian Lepner i Anna Zofia pobrali się prawdopodobnie w Braniewie, jednak to przypuszczenie mogłaby potwierdzić nieistniejąca dziś tamtejsza księga małżeństw z lat 1630–1699.

W dniu 12 maja 1696 r. „Excell[ssi]mus D[ominus] Joannes Christianus Lepner S. M[edicinae] doctor et Anna Zophia” ochrztili w Braniewie córkę Annę Zofię, którą do chrztu podawali: „Clarisissimus D[omi]n[u]s Bernardus Homan archipresbyter P[arochus] Brunsbergensis et Elisabetha Sp[ect]a[b]i[lis] D[omi]ni Joan[nis] Lube uxor”²⁵. W dniu 6 lutego 1741 r. wyszła ona za rajcę Starego Miasta Braniewa, Andreasa Hintza²⁶. Ten zmarł przed 10 listopada 1751 r. (data pogrzebu)²⁷.

¹⁹ *Bibliotheca Warmiensis...*, s. 285.

²⁰ AAWO, Ap, Braniewo E 61, k. 89v: „[Parentes] Andreas Kämpf apothecarius et Elisabetha [uxor]. [Infans] Joannes Josephus.

²¹ *Die Schüler des Braunsberger Gymnasiums...*, s. 95, nr 2117: „Josephus Kempf 7 an[n]orum, Brunsb[ergensis], par[entes] Andr[eas], Elis[abetha], inf[ima]”.

²² *Studenten von Ost- und Westpreussen...*, s. 190: „Johannes Josephus Kempf, Braunsberg[ensis] Borussiae, dp Erfurt”. Drukowane rejestry uczelni erfurckiej kończą się na 1636 r., dlatego nie możemy podać, kiedy tam studiował.

²³ AAWO, Ap, Braniewo E 87, k. 63v: „P[raenobilis] D[ominus] Josephus Kem[p]ff Proconsul, [sepultus in] Eccles[ia]”.

²⁴ *Bibliotheca Warmiensis...*, s. 286.

²⁵ AAWO, Ap, Braniewo E 60, k. 186v.

²⁶ AAWO, Ap, Braniewo E 77, k. 105: „Praenob[ilis] D[omi]nus Andreas Hintz cons[ul] Vet[eris] Civit[atis], Anna Sophia p[iae] d[e]functi Excell[enti]mi D[omi]ni Christiani Lepner medicinae doctoris filia”.

P. Anhuth podał omyłkowo datę ślubu: 6 II 1742 r. – zob. AAWO, AB, H 270/VI, s. 67 (tu także informacje na temat chrztów najstarszej córki i dwóch najstarszych synów Jana Chrystiana Lepnera i Anny Zofii).

²⁷ AAWO, Ap, Braniewo E 86, k. 140: „N[obilis] D[ominus] Andreas Hintz consul Vet[eris] Civitatis [Brunsbergensis]”.

W dniu 18 listopada 1697 r. Lepnerowie ochrzczili w Braniewie syna Christiana Fridericusa²⁸, a 23 grudnia 1698 r. – także w Braniewie – kolejnego syna Joannesa Stanislausa (niestety, obok jego imion dopisano: „oedem [sic] die obit”)²⁹.

Jak wspomniano, na przełomie 1698/1699 r. Jan Chrystian Lepner przeprowadził się do Fromborka, zostając lekarzem tamtejszej kapituły katedralnej.

27 października 1700 r. „Christianus Joannes Lepner Venerabili Capituli Varmiensis medicinae doctor et Anna Sophia uxor” ochrzczili już we Fromborku córkę Johannę Catharinę, której chrzestnymi byli: „Reverendus et Perillustris D[omi]nus Joannes Georgius Kunig cantor, officialis generalis Varmiensis, canonicus Plocensis etc. et Catharina Praen[obilis] D[omini] Andreae Schuknecht uxor”³⁰. 2 czerwca 1717 r. chrzestną Jana, syna Michała Berendta i Katarzyny była właśnie: „Virtuosa Johanna Excellentissimi D[omini] Christiani Lepner virgo filia”³¹. Z kolei – co ciekawe – 20 września 1717 r. była chrzestną Johannę Catharinę, córki Józefa i Anny Gierkostowiczów, wraz ze swoim przysłym mężem: „[Patrini] Nobilis D[ominus] Paulus Bogdanski haeres in Sonneberg et Virtuosa Johanna Catharina Excellentissimi D[omini] Christiani Lepner virgo filia”³².

21 kwietnia 1702 r. Lepnerowie ochrzczili syna Georgiusa Josephusa, którego chrzestnym był „Georgius Wolf dec[anus] eccl[esiae] Cath[edralis]” (danych chrzestnej nie zanotowano)³³, a 21 grudnia 1703 r. – córkę Christinę³⁴.

Po przeprowadzce do Fromborka Lepnerowie utrzymywali kontakty z Braniewem, o czym świadczy choćby fakt, że byli zapraszani na chrzestnych przez obywateli tego miasta. I tak 6 lutego 1703 r. jako chrzestna została zapisana: „D[omina] Zophia Excellentissimi Domini Joan[nis] Lepner med[icinae] doct[oris] de medici V[ene]rabilis Capituli Varm[iensis] ordinarii uxor”³⁵. Z kolei 24 marca 1703 r. chrzestnym został: „Excel[si]mus D[ominus] Joan[nes] Christ[ianus] Lepner medicinae doctor”³⁶.

Między 1703 a 1711 r. (raczej w 1709 lub 1710 r.) Anna Zofia, pierwsza żona J.Ch. Lepnera, zmarła (najstarsza zachowana fromborska księga zmarłych rozpoczęła się w 1715 r.) i zapewne w 1711 r. we Fromborku lekarz ożenił się po raz drugi. Jednak we fromborskiej księdze małżeństw zapiski dotyczące ceremonii ślubnych z pierwszego ćwierćwiecza XVIII w. są niekompletne, ponieważ prowadzono je nie na bieżąco, niestarannie i chaotycznie (niektóre są rozpoczynane kilkakrotnie, a i tak niekiedy kończą się na podaniu wyłącznie personaliów pana młodego, natomiast

²⁸ AAWO, Ap, Braniewo E 60, k. 195v.

²⁹ Ibidem, k. 199.

³⁰ AAWO, Ap, Frombork E 168, k. 77.

³¹ Ibidem, k. 131.

³² Ibidem, k. 133.

³³ Ibidem, k. 81v.

³⁴ Ibidem, k. 87.

³⁵ AAWO, Ap, Braniewo E 61, k. 18v.

³⁶ Ibidem, k. 19.

panna młoda bywa wymieniana jedynie z imienia). Niestety wśród tych wpisów nie ma informacji o drugim ślubie Jana Chrystiana Lepnera.

12 października 1711 r. we Fromborku i 27 marca 1712 r. w Braniewie chrzestną była: „Elisabeth Excellentissimi D[omi]ni Christiani Lepner uxor”³⁷ / „Elisabeth Excel[l]simi D[omini] Christiani Lepner medicinae doctoris uxor”³⁸. Właśnie Elżbieta była drugą żoną Jana Christiana Lepnera i matką jego pięciorga kolejnych dzieci, ochrzczonych we Fromborku.

W dniu 2 listopada 1713 r. ochrzczono córkę Elżbietę³⁹, 18 listopada 1715 r. syna Andrzeja Stanisława (chrzestnymi przyszłego doktora byli: „P[erillustris] R[evere]nd[i]s[is]mus D[omi]nus Sienaenski Can[onicus] Varmiensis et Ursula S[pectabilis] D[omini] Davidis Mateblowski consularis Brunsbergensis derelicta vi-dua”⁴⁰, 28 maja 1718 r. córkę Annę Zofię⁴¹, 15 listopada 1720 r. córkę Rozalię Cecylię⁴² i 14 marca 1724 r. córkę Reginę Gertrudę⁴³ (zmarła 3 września 1725 r. w wieku „semi duorum annorum”⁴⁴). Rozalia Cecylia zaręczyła się 3 kwietnia 1745 r. w Reszlu z Janem Blochagenem, za którego 10 maja tegoż roku wyszła za mąż w Świętej Lipce⁴⁵.

Trzy córki Lepnerów należały do Bractwa Szkaplerza z Góry Karmel w Błudowie i wymieniono je w protokole wizytacji parafii z 1738 r. wśród innych członków tego bractwa religijnego⁴⁶.

Ochrzczona 27 października 1700 r. Johanna Catharina Lepner wstąpiła w związek małżeński 17 listopada 1721 r. we Fromborku: „Nobilis D[ominus] Paulus Bogdansky haeres in Sonnenberg et Virtuosa Virgo Johanna Excellentis D[omini] Christiani Lepner medici V[enerabili] C[apituli] V[armiensi] filia. [Testes] Nobilis D[ominus] Henericus Schorn proconsul [Brunsbergensis], Nobilis D[ominus] Joannes Schultz consularis Brunsb[ergensis], S[pectabilis] d[ominus] Christianus Tydmann proconsul [Frauenburgensis], S[pectabilis] D[ominus] Jacobus Zaneti consularis Fraunb[urgensis]”⁴⁷.

³⁷ AAWO, Ap, Frombork E 168, k. 109v.

³⁸ AAWO Ap, Braniewo E 61, k. 63v.

³⁹ AAWO, Ap, Frombork E 168, k. 117v. Zmarła ona 15 VI 1764 r. (AAWO, Ap, Reszel E 473, k. 75): „Elisabetha p[iae] d[efuncti] Christiani Lepner filia virgo 52 [annorum]” (wiek zmarłej zawyżono, ponieważ przeżyła 50 lat 6 miesięcy).

⁴⁰ Ibidem, k. 124v.

⁴¹ AAWO, Ap, Frombork E 169, k. 3v.

⁴² Ibidem, k. 18.

⁴³ Ibidem, k. 37 – jej chrzestnymi byli: Paulus [Christophorus] Bogdanski i Regina Weis[s], żona starosty olsztyńskiego, Paulusa Josephusa.

⁴⁴ AAWO, Ap, Frombork E 176, k. 15.

⁴⁵ AAWO, Ap, Reszel 7, k. 83 (zaręczyny); ibidem, Ap, Reszel E 471, s. 129: „Spectab[ilis] D[ominus] Joannes Blochagen consularis Rösse[liensis], Rosa consors. [Testes] Spect[abiles] DD[omini] Proconsules Rösse[liensis] [Joannes Rautenbergk et Jacobus Dittloff]” (ślub).

⁴⁶ AAWO, Ap, Błudowo 1, Album Confraternitatis Sacrissimi Scapularis Gloriosissim[a]e Deigenitricis de Monte Carmel 1739–1813, s. 8: „Virt[uosa] Virgo Elisabeth Lepnerin, Virt[uosa] Virgo Anna Sophia Lepnerin, Virt[uosa] Virgo Rosa Caecilia Lepnerin”.

⁴⁷ AAWO, Ap, Frombork E 168, k. 175.

Małżonkowie ci ochrztili dwoje dzieci: 19 listopada 1722 r. Johanę Elisabethę i 15 listopada 1725 r. Paulusa Christophorusa. Chrzestnymi córki byli: „N[obilis] D[ominus] Antonius Bogdanski haeres in Makolen et Virtuosa D[omina] Elisabeth Excellentissimi D[omini] Christiani Lepner medici V[enerabilis] C[apituli] V[armiensis] consors”, a syna trzymali do chrztu: „Nobilis D[ominus] Christianus Lepner medicinae doctor et Petri Magdenberg civis Brunsb[ergensis] Novae Civitatis consors”⁴⁸.

W dniu 18 października 1727 r. we fromborskiej księdze zmarłych zanotowano, że zmarł „Excellens D[ominus] Christianus Lepner Medicus Reverendissimi Capituli Varmiensis, annorum circiter 60”⁴⁹. Pochowano go 19 października 1727 r.⁵⁰ Wydaje się jednak, że Jan Chrystian Lepner (skoro – jak wynika z lejdejskiej metryki uniwersyteckiej – urodził się zapewne w 1669 r.) zmarł w wieku 58 lat.

Kapituła katedralna na posiedzeniu w dniu 8 listopada 1727 r., najwidoczniej w uznaniu zasług zmarłego lekarza dla swojego zgromadzenia, podjęła uchwałę o zwolnieniu wdowy Elisabethy Lepner od wszelkich opłat i powinności do końca jej życia⁵¹.

Wkrótce po teściu, 22 października 1727 r., zmarł Paweł Krzysztof Bogdański: „Nobilis D[ominus] Paulus Bogdanski indisposite mortuus, reqüescat in pace”⁵².

Jego córka zawarła związek małżeński 26 listopada 1739 r.: „Nobilis D[ominus] Antonius Badinski haeres [in] Mirunen et Nobilis Virgo Johanna Elisabeth p[ia]e d[efuncti] Pauli Bogdanski haeredis in Sonnenberg filia relicta. [Testes] M[agnificus] D[ominus] Paulus Weis[s] burgrabius Allensteinensis, M[agnificus] D[ominus] Petrus Kucharzewski burgrab[ius] Fraunb[urgensis], Nobilis D[ominus] Thomas Dopki proconsul Vet[eris] C[ivitatis] Brunsb[ergensis], S[pectabilis] D[ominus] Joannes [Casimirus] Schnigenberg proconsul Fraunburgensis”⁵³.

W dniu 17 kwietnia 1733 r. zmarła „Elisabeth p[ia]e d[efuncti] Christiani Lepner medicinae olim doctoris vidua relicta annorum 38”⁵⁴.

*

Syn Jana Chrystiana Lepnera, Andreas Stanislaus, poszedł w ślady ojca i został lekarzem. Dotychczas uważano, że jedynym miejscem jego studiów medycznych było Halle an der Saale, gdzie miał promocję doktorską.

⁴⁸ AAWO, Ap, Frombork E 169, k. 29 i 45v.

⁴⁹ AAWO, Ap, Frombork E 176, k. 19.

⁵⁰ AAWO, Ap, Frombork 4, k. 8v: „Herr Christianus Joannes Lepner gewesener Doctor Medicin[a]e”.

⁵¹ AAWO, Archiwum Kapituły (dalej: AK), Acta Cap. 15, k. 243–243v: „Vidua Lepnerin gaudet servitoratus jure. D[ominiae] Elisabethae, defuncti olim Chrystiani Lepneri doctoris medici capitularis ordinarii, derelictae viduae conceditur ius servitoratus seu libertas a quibusvis contributionibus et oneribus tam publicis quam municipalibus, quae ad vitalitatem gaudere possit, prout antedictur olim ipsius maritus eadem, hac in parte gaudebat immunitate”.

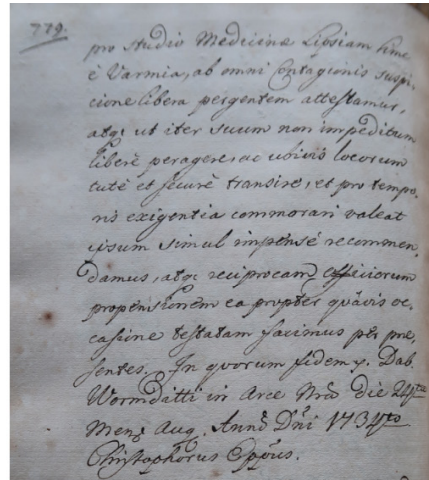
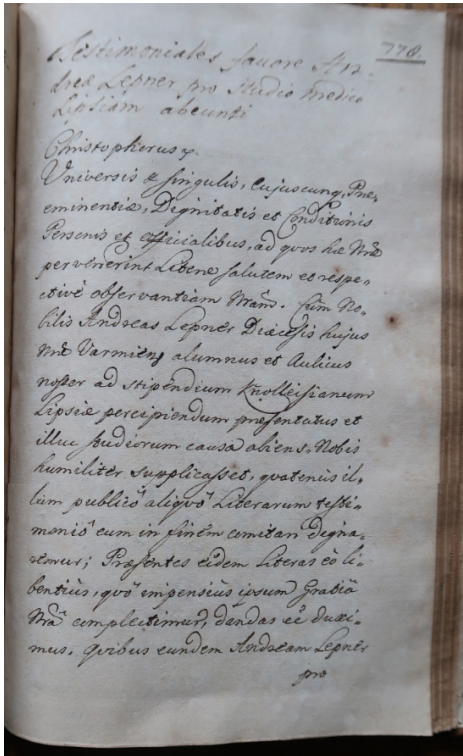
⁵² AAWO, Ap, Frombork E 176, k. 19.

⁵³ AAWO, Ap, Frombork E 174, k. 20.

⁵⁴ AAWO, Ap, Frombork E 176, k. 31.

Okazuje się jednak, że tamtejsza uczelnia nie była pierwszą, na której przyszedł doktor zdobywał wykształcenie medyczne. W dniu 24 sierpnia 1734 r. biskup Szembek wystawił dokument zatytułowany „Testimoniales favore Andreae Lepner pro studio medico Lipsiam abeunti”, predestynujący Lepnera do uzyskania Stipendium Knolleisianum na studia medyczne w Lipsku⁵⁵. Po studiach w Lipsku Lepner udał się do Halle an der Saale, gdzie 10 czerwca 1739 r. odbyła się jego promocja na doktora medycyny⁵⁶.

Archiwum Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie, Archiwum Biskupie, A 30, s. 778–779

⁵⁵ AAWO, AB, A 30, s. 778–779: „Christophorus etc. Universis et singulis, cujuscunque, Prae eminentiae, Dignitatis et Conditionis Personis et Officialibus, ad quos hae Nostrae pervenerint Literae salutem et respective observantiam Nostram. Cum Nobilis Andreas Lepner Diaecesis hujus Nostrae Varmiensis alumnus et aulicus noster ad Stipendium Knolleisianum Lipsiae percipiendum praesentatus et illuc studiorum causa aliens, Nobis humiliter supplicasset, quatenus illum publico aliquo literarum testimonio eum in inem cimitari dignaremur. Praesentes eidem literas eo libentius, quo impensius ipsum gratia Nostra complectimur dandas ee duximus quibus eundem Andream Lepner pro Studio Medicinae Lipsiam hinc e Varmia, ab omni contagionis suspitione libera pergentem attestamur, atque ut iter suum non impeditum libere peragere ac ubiariis locorum tute et secure transire et pro temporis exigentia commorari valeat ipsum simul impense recomonendamus, atque reciprocam officiorum propensionem ea propter quavis occasione testatam facimus per praesentes. In quorum fidem etc. Dab. Wormditti in arce Nostrae die 24ta Mensis Augusti Anno Domini 1734to. Christophorus Episcopus” AAWO, AK, Ab 34, k. 301, 30 VI 1746 r. wymienioną wyżej fundację stypendialną określono: „[...] Stipendium Knolleisianum, quod Allensteinense dicitur [...]”.

⁵⁶ AAWO, AB, H 270/VI, s. 67 (tu również informacje o obu małżeństwach Andreae Lepnera i dzieciach z tych związków).

Anno 1746 die 17 Martii coram Spectabilis
 Instantiam Herr Andree Lepner seindt
 vor E. E. Gericht persönlich erschienen, die Erb[ahren]
 Peter Braun von 70 undt Christ[ian] Stanislawski
 von 69 Jahren, beyde hiesige glaubwürdige
 Bürger, welche wahrgemachet undt geschworen,
 dass obbenannter Herr Andreas Lepner von
 seinen Erhalten Vatters Physico olim in
 Capituli Varmiensi undt fr. Mutter Elisabetha
 Oheim Brum Papstischen Heubte, recht ehelich
 ehelich undt ehelich allhier in Frauenburg
 gezeiget undt gebohren seyn. Actum
ante Natalis Franc[iscus] Joachimus Herder
 Notarius loci juratus

Archiwum Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie, Archiwa miejskie, Frombork Magistrat 5, k. 217

Z 17 marca 1746 r. pochodzi świadectwo godnego urodzenia wystawione Lepnerowi w sądzie fromborskiej Rady miejskiej, potwierdzone przez pisarza miejskiego Franciszka Joachima Herdera⁵⁷. Być może było ono potrzebne Lepnerowi do okazania Radzie miejskiej Lidzbarka Warmińskiego dla uzyskania tam obywatelstwa miejskiego.

⁵⁷ AAWO, Am, Frombork Magistrat 5, k. 217: „Anno 1746° die 17 Martii coram Sp[ectabilis] Judicio. Ad instantiam Herrn Andree Lepner seindt vor E. E. Gericht persönlich erschienen die Erb[ahren] Peter Braun von 70 undt Christ[ian] Stanislawski von 69 Jahren, beyde hiesige glaubwürdige Bürger, welche wahrgemachet undt geschworen, dass obbenannter Herr Andreas Lepner von seinen Herr Vatter Christiano, Physico olim Reverendissimi Capituli Varmiensis undt Fr[au] Mutter Elisabetha aus einem christlichen Ehebetto echt, recht, ehelich undt ehrlich allhier in Frauenburg gezeiget undt gebohren seyn. Actum [ut supra]. Testor Franc[iscus] Joachimus Herder Notarius loci juratus m[anu] p[ro]pria”.

Ilustracje dotyczące studiów medycznych i świadectwa godnego urodzenia Andree Lepnera zawdzięczam uprzejmości dyrektora Archiwum Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie, ks. prof. dr. hab. Andrzeja Kopiczko.

W dniu 4 sierpnia 1746 r. Andreas Lepner był w Reszlu chrzestnym swego siostrzeńca, Kajetana Dominika Blochagena (syna Rozalii Cecylii), w parze – co ciekawe – ze swoją przyrodną, starszą siostrą Anną Sophią (rocznik 1696)⁵⁸.

Informacje o pierwszym małżeństwie Andreasa Lepnera i o jego dzieciach z obu małżeństw zawdzięczamy nieocenionemu i niestrudzonemu genealogowi warmińskiemu, proboszczowi Paulowi Anhuthowi, który wypisał je z olsztyńskiej księgi ślubów oraz z lidzbarskiej księgi chrztów (1750–1772), a obecnie księgi te są uważane za zaginione.

Pierwszą żoną Andreasa Lepnera została 29 września 1749 r. Barbara Berendt, córka śp. starosty melzackiego, Jana Berendta. W olsztyńskiej księdze małżeństw ceremonię odbyłą w Klewkach zapisano następująco: „Copulati in Kla[u]kendorf. Excell[si]mus Andreas Lepner celebris hujus provinciae doctor p[iae] d[efuncti] Excell[si]mi Christiani Lepner Re[veren]d[issi]mi Capituli Varmiensis medicinae doctoris filius Praenobilis et Virt[uosa] Virgo Barbara p[iae] d[efuncti] Praenob[ilis] ac Gen[erosi] D[omi]ni Joannis Berend olim burggrabii Me[e]lsacc[ensis] derelicta filia”. P. Anhuth podał też, że panna młoda urodziła się w Melzaku 4 listopada 1731 r., a ojciec pana młodego był wcześniej profesorem medycyny na Uniwersytecie Królewieckim.

Z Barbarą Andreas Lepner miał sześcioro dzieci, które zostały ochrzczone w Lidzbarku:

- 25 grudnia 1750 r. Barbara Regina⁵⁹ (21 listopada 1769 r. wyszła ona za Michała Gottlieba Blancka, syna śp. Ludwika, obywatela i kupca królewieckiego, a świadkami na ślubie byli burmistrzowie lidzbarscy Joannes Sachse i Antonius Berendt⁶⁰),
- 16 lutego 1752 r. Elisabeth Antonina (zmarła jako niezamężna na gruźlicę w Lidzbarku 3 września – pochowano ją 5 września – 1782 r.⁶¹),
- 3 kwietnia 1755 r. Georgius Franciscus⁶² (przyszły doktor medycyny i nadzieja ojca na kontynuację rodzinnej tradycji zawodowej, zmarły jednak 6 października 1777 r. w wieku 22 lat⁶³),

⁵⁸ AAWO, Ap, Reszel E 466, k. 50v: „[Patrini] Exellentissimus D[ominus] Andreas Stanislaus Lempner [sic] doctor medicinae Culmensis et Virtuosa Anna Sophia Nob[ilis] Andreae Hintz consularis mercator[is] Brunsbergensis consors”.

⁵⁹ AAWO, Ap, Lidzbark Warmiński E 253, k. 347v.

⁶⁰ AAWO, Ap, Lidzbark Warmiński E 259, k. 144v.

⁶¹ AAWO, Ap, Lidzbark Warmiński E 264, k. 12: „Elisabeth filia p[iae] d[efuncti] And[reae] Lepner medicinae doctoris, disposita, sepulta in fornice Heinigkiana. Morbus: Hecktige. Aetas: 27” (zmarła przeżyła jednak 30 lat 6 miesięcy).

⁶² *Die Schüler des Rösseler Gymnasiums nach dem Album der marianischen Kongregation. Zweiter Teil: 1749–1797*, hrsg. von G. Lühr, „Zeitschrift für die Geschichte und Altertumskunde Ermlands” (dalej: „ZGAE”) 1910, Bd. 16, H. 1, s. 60–61 podaje taką datę chrztu na podstawie zaginionej lidzbarskiej księgi chrztów oraz wymienia chrzestnych: „Rev[erendus] D[ominus] Georgius Heide archipresbyter Heilsbergensis cum Sophia p[iae] d[efuncti] Andreae Hintz olim consularis Brunsbergensis relicta vidua”. Natomiast P. Anhuth odnotował datę chrztu przyszłego doktora: 4 V 1755 r.; ostateczna wersja tej daty dziennej powstała po przeprowieniu przez niego trójki na czwórkę (AAWO, AB, H 270/VI, s. 67). Wydaje się jednak, że należy tu zdać się na informację G. Lühra, który dokładnie odpisał całą wzmiankę o tym chrzcie z księgi lidzbarskiej.

⁶³ AAWO, Ap, Lidzbark Warmiński E 263, k. 81.

- 6 maja 1756 r. Stanislaus Florianus Joannes (nie wiemy, kiedy zmarł, a podana przez P. Anhutha data 12 maja 1762 r. dotyczy jednak zgonu najstarszego dziecka z drugiego małżeństwa Andreasa Lepnera, Stanislausa Franciscusa Joannesa, na co wskazuje informacja, że żył on tylko jeden dzień),
- 20 stycznia 1758 r. Fabianus Sebastianus (zmarły 21 stycznia 1758 r.⁶⁴),
- 18 kwietnia 1759 r. Constantia Julianna.

W dniu 27 lutego 1775 r. wydano ją za mąż w Międzyzlesiu za Antoniego Rapierskiego⁶⁵. Gdy ten zmarł na gruźlicę 21 marca 1778 r.⁶⁶, wyszła po raz drugi 24 listopada 1783 r. za mąż za Franciszka Webera, gońca (cursora) sądu warmińskiego wójta krajowego⁶⁷.

Żona Andreasa Lepnera, Barbara, zmarła 20 lutego 1761 r. – jak napisano zaokrąglając lata jej życia – w wieku 30 lat⁶⁸.

Już 30 września 1761 r. „Heilsbergae in Capella S[anc]tae Crucis matrimonii sacramento copulatus est per Illustrem D[ominum] Archipresbyterum Georgium Heide Excellens D[ominus] Andreas Lepner Medicinae Doctor protunc viduus cum Honorata Virgine Constantia b[ene] m[emoriae] Sp[ectab]l[is] D[omini] Andreae Lunau proconsulis Heilsbergensis relicta filia. In duabus Bannis ex singulari gratia Celsissimi Principis Domini Episcopi dispensatum fuit. Testes: Nobilis D[ominus] Joannes Sachse secretarius Principis et Consiliarius a Comerciis, Sp[ectab]l[is] D[ominus] Florianus Gerigk oeconomiae notarius et consul Heilsbergensis”⁶⁹. Druga żona Lepnera miała w chwili ślubu 23 lata (rocznik 1738), jak wynika z informacji zamieszczonej obok zapiski o jej powtórnym zamążpójściu w 1778 r.

Andreas Stanislaus Lepner i Constantia ochrzczili w Lidzbarku ośmioro dzieci. Były to:

1. 11 maja 1762 r. Stanislaus Franciscus Joannes (zmarły już następnego dnia⁷⁰),

⁶⁴ Ibidem, k. 25.

⁶⁵ AAWO, Ap, Dobre Miasto E 224, s. 217: „In capella Schonvisensi hac die 27ma mensis Februarii [1775] matrimonio copulatus est D[ominus] Antonius Rapierski registrator iudicii advocatialis Ep[iscop]alis Varmiensis annorum 26 cum Virgine Constantia D[omi]ni Andreae Lepner doctoris et fisicis Varmiensis filia annorum 16, ambo paraeciani Heilsbergenses a Perillustri et Admodum R[evere]ndo D[omi]no Michaelae Łączynski archipresbytero Heilsbergensi, me Adalberto Treptau decano canonico Guttstadiensis consentiente, efunteque una cum Magnifico Generoso D[omi]no Francisco Badynski direttore iudicii advocatialis Ep[iscop]alis Varmiensis teste”.

⁶⁶ AAWO, Ap, Lidzbark Warmiński E 263, k. 82v: „Antonius Rapierski 33 an[norum] Registrator Vogtaeiae Episcopalis, Hecktik”.

⁶⁷ AAWO, Ap, Lidzbark Warmiński E 260, k. 5: D[ominus] Franciscus Weber Cursor Judicii Vogtajae Episcopalis cum Constantia p[ia]e d[efuncti] Antonii Rapierski Copistae Judicii ejusdem relicta vidua. Viduus 34 [annorum], Vidua 32 [annorum]. [Testes] D[ominus] Josephus Schultz consul Heilsbergensis, D[ominus] Carolus Gerstenkorn consul Heilsbergensis”; ibidem, AB, H 270/VI, s. 67.

⁶⁸ AAWO, Ap, Lidzbark Warmiński E 263, k. 34: „Barbara consors Exc[elsimi] D[omini] Andreae Lepner medicinae doctoris pie in D[omi]no obiit, aetatis suae 30 an[norum]”.

⁶⁹ AAWO, Lidzbark Warmiński E 259, k. 123. Godny odnotowania jest fakt przekazania w darze przez Konstancję jej sukni ślubnej klasztorowi w Stoczku. Zostały z niej sporządzone trzy antepedia do ołtarzy św. Antoniego, św. Franciszka i św. Anny – AAWO, AB, H 203, k. 35; A. Boenigk, *Kloster Springborn*, „ZGAE” 1917, Bd. 20, H. 1, s. 270.

⁷⁰ AAWO, Lidzbark Warmiński E 263, k. 38.

2. 10 września 1763 r. Anna Marianna Elisabeth,
3. 25 października 1764 r. Adamus Stanislaus Andreas,
4. 26 lutego 1766 r. Albertus Andreas Josephus (w 1808 r. jako kapitan ożenił się z Josephiną, wdową Mocki z domu Marquardt),
5. 15 lutego 1768 r. Constantia Elisabeth Walpurgis (zmarła 20 stycznia 1772 r.⁷¹),
6. 12 maja 1770 r. Josephus Joannes (zmarły także 20 stycznia 1772 r.⁷²),
7. 11 maja 1772 r. Stanislaus Joannes,
8. 28 kwietnia 1773 r. Catharina Elisabeth (zmarła na biegunkę 17 sierpnia 1774 r.⁷³).

Z racji niekwestionowanej fachowości i zamieszkiwania/praktykowania w stolicy dominium warmińskiego doktor Andreas Lepner pełnił stanowisko „lekarza biskupstwa”: 10 lutego 1752 r. określono go „Excellentissimus D[ominus] Doctor Medicinae Provinciae hujus Phisicus”⁷⁴, a 13 października 1755 r. napisano o nim „[...] N[o]b[i]li Medico Provinciali [...]”⁷⁵.

W Lidzbarku Warmińskim 9 listopada 1756 r. jednym ze świadków na ślubie Antoniego Nieswanda, syna Antoniego – starosty dobromiejskiego – z Elżbietą, córką śp. Józefa Homana, niegdyś obywatela i piekarza lidzbarskiego, był Andreas Lepner; jego osobę zapisano: „Excell[ssimus] D[omi]nus Andreas Lepner m[edicinae] d[oc]tor”⁷⁶.

5 listopada 1767 r. „Excellentissimus D[omi]nus Andreas Lepner doctor medicinae, P[er]illustris D[omi]nus Joannes Sachse proconsul Heilsbergensis” byli świadkami na ślubie, jaki zawarli: „Sp[ect]ab[i]lis D[omi]nus Franciscus Ritter mercator civis in Heilsberg, filius D[omi]ni Wilhelmi Ritter in Heydenkrug penes Tilsitt cum Virtuosa Eleonora Praenobilis D[omi]ni Floriani Gerigk oeconomiae Ep[isco]palis Notarii et consularis Heilsbergensis filia virgine”⁷⁷.

W 1768 r. Andreas Lepner został „conciliarius S[acr]ae R[e]g[iae] Ma[iest]atis Pol[oniae]”. Była to funkcja honorowa, stanowiąca wyraz uznania dla zasług Andreea Lepnera na polu jego działalności zawodowej na Warmii, a szczególnie w jej stolicy.

Jak wspomniano, w dniu 21 listopada 1769 r. w Lidzbarku doktor A.S. Lepner wydał za mąż swoją pierworodną córkę: „Sp[ect]ab[i]lis D[omi]nus Michael Gottlieb Blanck b[ene] m[emoriae] Praen[obili] Ludovici Blanck olim mercatoris civis Regiomontani derelictus filius cum Virtuosa Barbara [Regina] Excellen[tissimi] D[omi]ni

⁷¹ Ibidem, k. 63v: „Constantia infans 8 ann[orum] E[x]cellens D[omi]ni Andree Lepner Doctoris Medicinae”. To pomyłka, bo zmarła nie miała czterech lat (niesłusznie przypisano jej wiek urodzonej w 1763 r. Anny Marianny Elisabethy).

⁷² Ibidem: „Josephus infans 2 ann[orum]”.

⁷³ Ibidem, k. 70v: „Catharina 1 an[nus] inf[ans] Exc[el]ssimi D[omi]ni Andree Lepner Med[ic]inae Doct[oris], Durchfall”.

⁷⁴ AAWO, Ap, Barczewo 30, s. 116.

⁷⁵ AAWO, AB, A 50, k. 68.

⁷⁶ AAWO, Ap, Lidzbark Warmiński E 259, k. 111v.

⁷⁷ Ibidem, k. 138.

Andrae Lepner medicinae doctoris Heilsbergensis filia virgine. Testes: Praenob[iles] D[omi]ni Joannes Sachse, Antonius Berendt proconsules in Heilsberg⁷⁸.

Doktor Andreas Lepner został oczywiście uwzględniony w sporządzonym 27 października 1770 r. „Getryde Verzeichniss von der Stadt Heilsberg” oraz w podobnym zestawieniu z jesieni 1772 r. po zajęciu Warmii przez Prusy. W 1770 r. przy jego nazwisku podano, że gospodarstwo domowe doktora liczyło siedem osób⁷⁹.

W Kiwitach 8 czerwca 1773 r. „Excellens D[omi]nus Andreas Lepner medicinae doctor” był świadkiem na ślubie rajcy lidzbarskiego Antoniego Manfrosta z Heleną, córką śp. Karola Kaczyńskiego, niegdyś właściciela dóbr Szynowo (niem. Schönau) w komornictwie wartemborskim⁸⁰.

W dniu 15 lutego 1773 r. Andreas Lepner dokonał praktykowanego wówczas zwyczaju odnowienia „ius academicum” na Albertynie. W albumie Uniwersytetu Królewieckiego w 1772 r. napisano o nim: „Vir praeclarissimus et experientissimus Andreas Stanislaus Lepner, med[icinae] Dr. in Academia Halensi d[ie] 10. Juni 1739 rite promotus et Practicus Heilsbergensis, Frauenburgo-Varmiensis, ius academicum quod in Academia Fridericiana obtinuerat, in nostra repetit⁸¹”.

Syn doktora Andree Stanislausa Lepnera zapisał się na Uniwersytet Królewiecki w semestrze zimowym 7 listopada 1771 r.: „Lepner Franciscus Georgius, Heilsbergensis Borussus, studiosus medicinae⁸²”.

Studia ukończył w 1775 r., co poświadczono następującym zapisem o jego promocji: „200. Lepner, Georgius Franciscus (Heilsberg/Preussen). Disertatio medica inauguralis, de aqua, eiusque usu medico 21.9.1775. Regiomonti: Hartung., 16 S[eite]. Gew.: Adalb[ertus] Treptau. Oppon[entes]: Bernh[ardus] Frid[ericus] Melhorn, Andr[eas] Lud[ovicus] Watzel⁸³”.

Niestety, młody lekarz zmarł niebawem, 6 października 1777 r., co odnotowano w lidzbarskiej księdze zgonów: „D[ominus] Franciscus Lepner 22 annorum, doctor medicinae⁸⁴”. Był to niewątpliwie wielki cios dla jego ojca, który pokładał w synu wielkie nadzieje na kontynuację profesji medycznej w rodzinie Lepnerów.

⁷⁸ Ibidem, k. 144v. P. Anhuth podał mylną datę miesięczną tej uroczystości: 21 X 1769 (AAWO, AB, H 270/VI, s. 67).

⁷⁹ J. Przeracki, *Gospodarka zbożowa Lidzbarka Warmińskiego w świetle wykazu z 1770 roku*, w: *Ad Fontes. Księga pamiątkowa z okazji 70. rocznicy urodzin ks. prof. Alojzego Szorca*, Olsztyn 2006, s. 317.

⁸⁰ AAWO, Ap, Kiwity E 286, k. 61.

⁸¹ *Bibliotheca Warmiensis...*, s. 285, przyp. 60; AAWO, AB, H 270/VI, s. 67.

⁸² *Die Matrikel der Albertus-Universität zu Königsberg Pr.*, II. Band: *Die Immatrikulationen von 1657–1829*, hrsg. von G. Erler, Leipzig 1911/1912, s. 521. Informacja o rozpoczęciu przez F. G. Lepnera studiów medycznych już w październiku 1771 r.: „1771 Oktober Student der Medizin in Königsberg” (*Die Schüler des Rösseler Gymnasiums nach dem Album der marianischen Kongregation. Zweiter Teil: 1749–1797*, hrsg. von G. Lühr, „ZGAE” 1910, Bd. 16, H. 1, s. 60) nie wytrzymuje krytyki w konfrontacji z dokładnym wpisem w metryce Albertyny.

⁸³ M. Komorowski, *Promotionen an der Universität Königsberg 1548–1799. Bibliographie der pro-gradu-Dissertationen in den oberen Fakultäten und Verzeichnis der Magisterpromotionen in der philosophischen Fakultät*, London–New York–Paris 1988, s. 44. Swoją dysertację młody doktor zadedykował pochodzącemu z Tolkmicka kanonikowi dobroziej-skiemu Adalbertowi Józefowi Treptauowi (późniejszemu kanonikowi fromborskiemu i kanclerzowi kapituły katedralnej).

⁸⁴ AAWO, Ap, Lidzbar Warmiński E 263, k. 81.

W dniu 21 kwietnia 1778 r. A.S. Lepner zmarł w Lidzbarku na suchoty/gruźlicę: „Excell[entissimus] D[omi]nus Andreas Lepner Doctor medicinae, dispo[situs], 63 an[norum]”⁸⁵. Już 17 lipca 1778 r. odbył się w Lidzbarku ślub: „D[ominus] Ernestus de Eücke officialis [porucznik] de Regimine Ingersleben et Honesta Vidua Constantia ab Andrea Lepner medico relicta. Sodalis 37 [annorum], Vidua 40 [annorum]. Testes: D[ominus] Franciscus Wegner ludirector et Josephus Schultz cives Heilsbergenses”⁸⁶.

Constantia zmarła 31 marca (pogrzeb 4 kwietnia) 1789 r. w wieku 51 lat (w księdze zmarłych podano błędnie: 56 lat)⁸⁷.

W spisie lidzbarzan z 1879 r., który podaje informacje o posiadaczach poszczególnych domów i działek, zapisano, że Andreas Lepner mieszkał przy ulicy Długiej (Langgasse. Nordseite von Hohen Tor bis zum Markt) nr 11: „Dr med. Andreas Lepner kauft es 1751 in der Subhaslation durch den Magistrat, verkauft es 2 VI 1775 an seinem Schwiegersohn Anton Rapierski † 21 III 1778 – 33 an[norum] – Frau Constantia g[e]b[orne] Lepner verkauft es 5 II 1782 an Barbara Rusten geb[orne] Rehag”⁸⁸.

BIBLIOGRAFIA

Źródła archiwalne

Archiwum Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie

Archiwum Biskupie

- A 30 (Acta Cancellariae Illustrissimi Christophori Joannis Szembek Episcopi Varmiensi 1729–1735),
- A 31 (Acta Cancellariae Illustrissimi Christophori Joannis Szembek Episcopi Varmiensi 1735–1740).
- Collectanea genealogica, H 270/V i H 270/VI.

Archiwa miejskie

- Braniewo Magistrat 39 (Acta praetoria 1694–1709), Braniewo Magistrat 45 (Acta praetoria 1759–1772).
- Frombork Magistrat 5 (Acta Judicii Civili Frauenburgensis 1684–1768).

Archiwa parafialne

- Braniewo E 59 (księga chrztów 1630–1665), E 60 (księga chrztów 1665–1699), E 61 (księga chrztów 1700–1734), E 77 (księga małżeństw 1700–1768), E 86 (księga zmarłych 1708–1755), E 87 (księga zmarłych 1756–1782).
- Błudowo 1 (Album Confraternitatis Sacrissimi Scapularis Gloriosissim[a]e Deigenitricis de Monte Carmel 1739–1813).
- Dobre Miasto E 224 (księga małżeństw 1741–1823).
- Frombork E4 (księga zmarłych członków Bractwa Różańcowego 1708–1929), E 168 (księga chrztów 1662–1663, 1667–1717 i księga małżeństw 1662–1695, 1700–1725), E 169 (księga chrztów 1718–1782), E 174 (księga małżeństw 1726–1792), Frombork E 176 (księga zmarłych 1715–1757), Frombork E 177 (księga zmarłych 1758–1846).

⁸⁵ Ibidem, k. 83.

⁸⁶ AAWO, Ap, Lidzbark Warmiński E 259, k. 172. Ibidem, k. 167v, 2 XII 1776 r. przy okazji innego ślubu z udziałem żołnierza zanotowano informację: „officialis vulgo Leütenant”. P. Anhuth podał błędną datę roczną tej ceremonii: 1780, ale przy okazji przekazał błędną datę roczną śmierci Konstancji: 31 III 1788 r. (AAWO, AB, H 270/VI, s. 67); właściwy jest rok 1789 (zob. niżej).

⁸⁷ AAWO, Ap, Lidzbark Warmiński E 264, k. 53v: „Constantia uxor D[omini] Ernesti Eicke Capita[nei] de Demut Bataillon v[on] Hohenstein 56 [annorum], Hectic”.

⁸⁸ AAWO, AB, H 270/V, s. 151.

- Kiwity E 286 (księga małżeństw 1682–1683, 1685–1790).
- Lidzbark Warmiński E 253 (księga chrztów 1682–1750), E 259 (księga małżeństw 1683–1778, 1780–1781), E 260 (księga małżeństw 1782–1843), E 263 (księga zmarłych 1751–1778), E 264 (księga zmarłych 1780–1798).
- Reszel 7 (księga zaręczonych 1700–1763), Reszel E 466 (księga chrztów 1737–1757), Reszel E 471 (księga małżeństw 1720–1796), Reszel E 473 (księga zmarłych 1735–1777), Reszel E 474 (księga zmarłych 1778–1829).

Opracowania

- Bibliotheca Warmiensis oder Literaturgeschichte des Bisthums Ermland*, hrsg. von F. Hipler, Bd. I: *Abriss der ermländischen Literaturgeschichte nebst dem Spicilegium Copernicanum*, Braunsberg und Leipzig 1872.
- D. Bogdan, J. Przeracki, *Urzednicy Starego i Nowego Miasta Braniewa do 1772 roku*, Olsztyn 2018.
- M. Komorowski, *Promotionen an der Universität Königsberg 1548-1799. Bibliographie der pro-gradu-Dissertationen in den oberen Fakultäten und Verzeichnis der Magisterpromotionen in der philosophischen Fakultät*, London–New York–Paris 1988.
- Die Matrikel der Albertus-Universität zu Königsberg Pr.*, II. Band: *Die Immatrikulationen von 1657–1829*, hrsg. von G. Erler, Leipzig 1911/1912.
- J. Przeracki, *Gospodarka zbożowa Lidzbarka Warmińskiego w świetle wykazu z 1770 roku*, w: *Ad Fontes. Księga pamiątkowa z okazji 70. rocznicy urodzin ks. prof. Alojzego Szorca*, Olsztyn 2006.
- Die Schüler des Braunsberger Gymnasiums von 1694 bis 1776 nach dem Album Scholasticum Brunsbergense*, hrsg. von G. Lühr, Braunsberg 1932.
- Die Schüler des Rösseler Gymnasiums nach dem Album der marianischen Kongregation. Erster Teil: 1631–1748*, hrsg. von G. Lühr, Braunsberg 1904.
- Die Schüler des Rösseler Gymnasiums nach dem Album der marianischen Kongregation. Zweiter Teil: 1749–1797*, hrsg. von G. Lühr, „Zeitschrift für die Geschichte und Altertumskunde Ermlands” 1910, Bd. 16, H. 1.
- Studenten aus Ost- und Westpreußen an ausserpreussischen Universitäten vor 1815*. Anhand der gedruckten Matrikeln bearb. und hrsg. von H. Kenkel, Hamburg 1981.